

УДК 1.159.942.613.8+355.5

Ферко А.Д.

студ. гр. СНЗ-110 НУ «Запорізька політехніка»

ПСИХОЛОГІЧНЕ ЗНАЧЕННЯ РОТАЦІЇ В СИСТЕМІ ЕМОЦІЙНОГО ВІДНОВЛЕННЯ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ

Війна в нашій країні помітно вплинула на психоемоційний стан людей, а особливо військовослужбовців. Результати досліджень науковців із медичної школи в Єрусалимі свідчать, що під час війни реакція психіки людини буває різною: від помірного і тимчасового стресу, до важких психічних травм, які мають негативні наслідки для здоров'я, включаючи депресію, зловживання психотропними речовинами і посттравматичний стресовий розлад. Дослідження проведені науковцями із США доводять, що

травматичні події війни можуть мати довгостроковий вплив на здоров'я та благополуччя, особливо негативно впливаючи на емоційну сферу, а саме: емоційний стан особистості.

Проблема дослідження особистості розвитку емоційної сфери військовослужбовців у специфічних умовах службової діяльності знайшла відображення в роботах М. Андрєєва, В. Андросюка, І. Журавльової, Л. Казміренко, І. Котенєва, Т. Левашової та ін.

У військово-психологічній науці (П. Корчермний, Р. Дрейлінг та ін.) зазначається, що діяльності військовослужбовця під час війни і бою притаманний особливий характер, оскільки вона протікає в умовах хронічної небезпеки, тобто у постійній небезпеці втратити здоров'я або життя, що створює умови для розвитку гострого внутрішньо-особистісного конфлікту та відображається на погіршенні емоційного стану військових.

Головні аспекти розвитку емоційної сфери військових залежать від таких чинників [2]:

Ситуація: емоційний стан особистості може бути сформований під впливом зовнішніх обставин, подій та ситуацій, які сприймаються як важливі або загрозливі. Наприклад, стресова ситуація може викликати тривожність або страх.

Когнітивні процеси: інтерпретація ситуації та оцінка подій грають важливу роль у формуванні емоційного стану. Людина може емоційно реагувати на основі свого сприйняття та розуміння подій.

Внутрішні фактори: внутрішні стани особистості, такі як особистісні риси, досвід, цінності та впевненості, також можуть впливати на емоційний стан. Наприклад, людина з високим рівнем самоповаги може краще впоратися з негативними емоціями.

Фізіологічні реакції: емоційний стан також супроводжується фізіологічними змінами, такими як збудження нервової системи, зміна серцевого ритму, покращення або погіршення травлення тощо. Ці реакції можуть посилювати або пом'якшувати емоційний стан.

В теорії війни розробленої К. Клаузевіцем, вказується на рівняння між раціональністю й емоціями, шляхом застосування до рівня дії через його «триєдність» війни [3]. І цю теоретичну базу слід використовувати, аналізуючи сучасні війни, у яких емоції все більше відіграють ключову роль у мотивації, у впливі на рефлексивність з погляду складності, непередбачуваності й невизначеності подій, в яких перебуває людина.

Страх, гнів і тривога, біль, огида та розпач, а ще розгубленість, безсилля, сором, провина, апатія й смуток, радість, збудження – всі ці емоції нормально відчувати в цій ненормальній ситуації, яку маємо тепер. У дослідженнях Р. Парка підкреслюється те, що не можна ігнорувати роль

емоцій, тому що війна – це складний стан амбівалентності, у якій людина перебуває в самому центрі смерті [1].

Разом із тим, ще недостатньої уваги приділяється комплексному дослідженню особливостей розвитку емоційного стану особистості військовослужбовців під час ротації в контексті особистісного та діяльнісного підходів психології, що підкреслює актуальність обраної теми дослідження в контексті забезпечення психологічної стабільності та ефективності діяльності військових підрозділів.

Ротація військових на фронті – це періодична заміна особового складу, який виконує бойові завдання, на інших військовослужбовців; регулярна заміна або взаємозаміна особового складу, підрозділів або військових частин, що виконують завдання у важких, складних або несприятливих умовах через певний час.

Ротації військових є невід’ємною складовою життя військовослужбовців, які регулярно змінюють місце служби та оточення. Цей процес може мати значний вплив на психологічний комфорт та емоційний стан військових.

По-перше, ротації можуть викликати стрес у військових через постійні зміни умов служби, віддалення від сім’ї та близьких людей, а також невизначеність щодо майбутнього. Це може призводити до появи тривоги, депресії та інших негативних емоцій [3]. Під час ротації військові часто стикаються з емоціями страху, гніву, вини та туги. Ці емоції можуть впливати на їх психологічний стан та спричиняти деформацію їх емоційної сфери. Наприклад, страх може призвести до недостатньої реакції на небезпеку, а гнів може викликати агресивну поведінку. Для покращення психологічного стану військових під час ротацій важливо забезпечити їм психологічну підтримку та психологічну допомогу.

По-друге, ротації можуть також мати позитивний вплив на психологічний стан військових, сприяючи їхньому професійному та особистісному розвитку. Зміна оточення та новий досвід можуть сприяти збагаченню знань та навичок, а також розвитку адаптаційних стратегій. Для цього важливо створити умови для позитивного сприйняття ротацій та підтримати військових у їхньому професійному зростанні.

Отже, ротації мають складний вплив на психологічний комфорт та емоційний стан військових. Для забезпечення їхнього психологічного благополуччя під час цих змін необхідно надавати їм психологічну підтримку, сприяти їхньому професійному та особистісному розвитку, а також створювати умови для позитивного сприйняття ротацій. Такий комплексний підхід допоможе військовим успішно адаптуватися до нових умов служби та зберегти своє психологічне благополуччя.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Майстренко Л. Розвиток емоційної сфери в курсантів військових закладів вищої освіти / Л. Майстренко // Філологічні трактати. – 2022. – Т. 14. – № 1. – С. 64-71.
2. Никоненко Ю. П. Клінічна психологія: підручник / Ю.П. Никоненко. Київ : КНТ, 2016. – 369 с.
3. Федорченко С. В. Загальна психологія. Модуль 3 «Емоційна, вольова та мотиваційна сфери»: Конспект лекцій для студентів напряму підготовки «Психологія» / С.В. Федорченко. – Київ : ПП PVM-print, 2017. – 96 с.